

SPROGSTØTTE I PRAKSIS

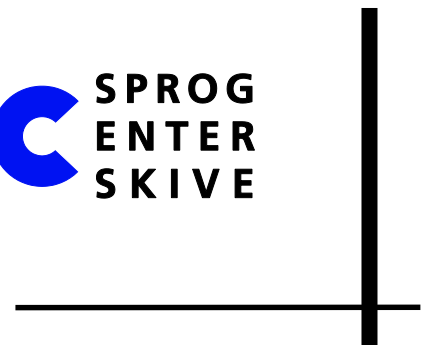
Erfaringer og anbefalinger

Juni 2011

MINISTERIET FOR FLYGTNINGE
INDVANDRERE OG INTEGRATION

C SPROG
ENTER
SKIVE

Indholdsfortegnelse

Forord	3
Indledning	4
Del 1	
Resumé af projektet	5
Del 2	
Projektets opstart	8
<i>Anbefalinger</i>	8
Afdækning af deltagerne	9
Kompetenceafdækning	9
Profilttest	9
Coaching	10
Uddannelsesvurdering	10
<i>Anbefalinger</i>	10
Samarbejdsrelationer	11
Sprogkonsulent – jobkonsulent	11
Sprogkonsulent – sprogmentor	11
Sprogkonsulent – sproglærer	11
Sproglærer – sprogmentor	11
Sprogmentor – praktikant	12
<i>Anbefalinger</i>	13
Praktikkerne	14
<i>Anbefalinger</i>	15
Opfølgingsmøder på virksomheden	16
<i>Anbefalinger</i>	17
Inddragelse af praktikerfaringer i undervisningen	18
<i>Anbefalinger</i>	19
Sprogstøtte på virksomheden	19
Sprogmentoren	19
Sprogstøtten	20
Sprogmentorkursus	21

Sprogstøtteguiden <i>Hjælp til sproghjælp</i>	21
Det sproglige udbytte	21
<i>Anbefalinger</i>	22
Undervisningsmateriale	23
Konklusion	25
Bilag 1 Idékatalog til undervisningsmateriale	27
Bilag 2 Sprogbehovsanalyse	29
Bilag 3 Referat fra sprogstøttemøde	30
Bilag 4 Sprogstøttefolder	31
Bilag 5 Sprogmentorfolder	32

Forord

Sprogcenter Skive er aktiv medspiller i Skive Kommunes beskæftigelsesindsats. Vi har mange års erfaring fra en række projekter med fokus på sammenhæng mellem danskundervisning og arbejde eller praktik.

Projekt *Sprogstøtte i praksis* er gennemført på baggrund af de pædagogiske erfaringer, vi har høstet og er dermed en videreudvikling af tidligere projekter.

Denne rapport er udarbejdet med henblik på at give inspiration samt konkrete redskaber til, hvordan man kan gribe et sprogstøtteforløb an.

Inden for dansk som andetsprog har der gennem en længere årrække været opmærksomhed omkring koblingen mellem den formelle læring på et sprogcenter og den uformelle læring på en arbejdsplads. I nyere forløb med arbejdsmarkedsdansk er der fokus på anvendelse af evalueringsværktøjer til måling af sproglig progression.

Vi har i projektet valgt at evaluere sproglig progression løbende ved sprogstøttemøderne, både ud fra en helhedsorienteret tilgang og med fokus på specifikke sproglige mål. Denne metode sikrer, at der på samme tid bliver fokuseret på generel kommunikativ kompetence og opnåelse af konkrete sproglige færdigheder.

Sprogcenter Skive står gerne til rådighed med vejledning og opfølgning i sprogstøttesammenhæng.

Udvikling samt gennemførelse af projektet er støttet med midler fra Integrationsministeriet.

Sprogcenter Skive 2011

Indledning

Udlændinge under Integrationsloven får i Skive Kommune meget hurtigt kontakt med arbejdsmarkedet – først i sprog- eller erhvervspraktik og senere evt. i løntilskud, der forhåbentlig fører til fastansættelse.

På langt de fleste danske virksomheder foregår kommunikationen på dansk, og at kunne begå sig på dansk er derfor et mål for de fleste udlændinge, når de kommer i praktik eller i et ordinært ansættelsesforhold.

Den tidlige beskæftigelsesindsats stiller store krav til både udlændinge, som forholdsvis hurtigt skal tilegne sig et vist dansk niveau, og til virksomheder, som skal integrere medarbejdere, der endnu ikke behersker det danske sprog.

Den daglige kontakt med kolleger på en arbejdsplads er naturligvis af stor betydning for danskindlæringen. En aktiv engageret indsats fra både virksomhed og praktikant kan give en stor sproglig gevinst. Alternativt kan en manglende sprogfærdighed resultere i omkostninger for virksomheden og frustrationer hos praktikanten.

Det er derfor alfa og omega at blive god til dansk for at kunne klare sig på det danske arbejdsmarked.

Vi opfordrer til, at virksomhederne udvælger engagerede medarbejdere som sprogmentorer. Kommunernes jobkonsulenter kan søge mentorstøtte, så virksomhederne kompenseres økonomisk for den tid, sprogmentor og praktikant bruger på samarbejde om sproglige mål.

Vi mener, der skabes en synergieffekt i samarbejdet mellem sprogcenter, praktikant og virksomhed. Derfor har ét af målene med projektet været at udvikle et koncept med henblik på at formalisere samarbejdet mellem virksomhed, sprogcenter og praktikant.

Efter projektets afslutning har Skive Kommune valgt fremadrettet at finansiere sprogstøtteforløb, så det i den tidlige indsats vil være Sprogcenter Skive, der står for dele af opfølgningen på virksomhederne for nyankomne flygtninge.

Sprogcenter Skive har udarbejdet foldere, der beskriver sprogstøtteprojektet, mentorrollen samt publikationen *Hjælp til sproghjælp – en guide til sprogstøtte på arbejdspladsen*. Derudover er en ny sprogstøttefolder med inddragelse af erfaringer fra projekt *Sprogstøtte i praksis* under udarbejdelse. Disse kan rekvireres ved at kontakte sprogcentret på tlf. 99 15 35 30.

Rapporten består af to dele, hvor del 1 er en overordnet beskrivelse af projektet. Del 2 går mere i dybden med projektets delelementer og kan læses i sin helhed eller bruges til opslag.

Del 1

Resumé af projektet

Formålet med projektet var via praktik at:

- Give deltagerne fra DU1 og DU2 en praktisk og konkret platform som basis for danskindlæring.
- Inddrage "arbejdsmarkedssprog" i danskundervisningen mhp. på øget motivation i forhold til danskundervisning og selvforsørgelse.
- Give alle deltagere i projektet tilknytning til arbejdsmarkedet så tidligt som muligt mhp. afklaring af fremtidige beskæftigelses- eller uddannelsesmuligheder.

For at opfylde formålet skulle:

- Laves et grundigt forarbejde (kompetenceafdækning og profilttest) mhp. det rette praktikmatch.
- Etableres praktikker, der, om muligt, tog udgangspunkt i tidligere erhverv /fremtidige job- og uddannelsesønsker.
- Virksomhedernes og Skive Kommunes jobkonsulenters bevidsthed om sprogstøtte øges gennem inddragelse af sprogstøtteguiden *Hjælp til sproghjælp* (se s.21).
- Deltagerne opleve egne arbejdsmarkedskompetencer i forhold til fremtidige jobmuligheder – dette både i relation til sprog og arbejdsfunktioner.

Målgruppen var kursister på Sprogcenter Skive under integrations- eller LAB-loven, der var i begyndelsen af deres danskundervisningsforløb. 17 kursister deltog i projektet, heraf:

- 3 fra DU1
- 9 fra DU2
- 5 fra DU3

3 deltagere var kun i projektet en kortere periode (1 på højskole, 1 i arbejde, hvor man ikke ønskede sprogstøtte og 1 grundet praktikplads, hvor det ikke lod sig gøre at lave et sprogstøtteforløb).

Ved projektets afslutning var:

- 9 deltagere afklarede i forhold til fremtidigt karrierevalg (heraf 3 i fast arbejde).
- 1 på højskole.
- 1 stoppet i praktik, da praktikken ikke matchede hendes erhvervsprofil.
- 6 er stadig i praktik.

Vi har udviklet et funktionelt koncept for sprogstøtte, hvor der mellem sprogmentor, praktikant og sprogstøttekonsulent aftales sproglige mål, der efterfølgende bearbejdes dels i praktikken og dels i danskundervisningen.

Næsten alle deltagere, sprogmentorer og lærere vurderede, at deltageren i middel til høj grad var blevet bedre til dansk ved at have været i praktik.

Derudover er der udviklet undervisningsmateriale til brug på DU1 og DU2 begynderniveau. (se s. 23 samt bilag 1 s. 27).

Sprogmentorer og jobkonsulenter har deltaget i et sprogmentorkursus, og der er afholdt møder for jobkonsulenter for at få Sprogstøtteguiden *Hjælp til sproghjælp* forankret.

Afklaring af deltagerne

Alle deltagere blev kompetenceafdækket før projektstart, og alle deltagere fra DU1 og DU2 gennemgik en Profilttest (tidligere GPPI-test). Konklusionerne på rapporterne tilgik jobkonsulenten og skulle så vidt muligt være med til at danne baggrund for praktikmatch. 3 deltagere fra DU3 fik vurderet uddannelsespapirer hos Styrelsen for International Uddannelse.

1 enkelt DU3 deltager gennemgik et coachforløb som led i afklaringen af fremtidigt karrierevalg, og 1 modtog studievejledning.

Projektet i praksis

Jobkonsulenten etablerede praktikkerne. Herefter overtog projektet opfølgningen. Ved første møde blev der, i samarbejde med praktikant, sprogmentor og sprogkonsulent, udarbejdet en sprogbehovsanalyse (bilag 2 s. 29) og derudfra sat fremtidige sproglige mål. På månedlige opfølgingsmøder blev der lavet skriftlige referater (bilag 3 s. 30), der efterfølgende blev sendt til sprogmentor, praktikant, jobkonsulent, sagsbehandler samt sprogcentrets sproglærer.

Procedure

Intramøde mellem sprogkonsulent, praktikant og sprogmentor/virksomhed

- Information om sprogstøtte.
- Forventningsafklaring.
- Afklare samarbejdet med sprogcentret og udlevere sprogstøttefolder (bilag 4 s. 30) samt sprogmentorfolder (bilag 5 s. 31).
- Sprogbehovsanalyse .
- Opstilling af sprogsmål.
- Klæde mentoren på til opgaven.
- Udlevere og introducere Sprogstøtteguiden *Hjælp til sproghjælp*.

Mellem opfølgningerne

- Der udarbejdes referat, som mailes til praktiksted, praktikant, sproglærer, sagsbehandler og jobkonsulent.
- Sprogmentoren (og evt. kolleger) og praktikanten arbejder med de mål, der er angivet i referatet.
- Målene bearbejdes i sprogundervisningen.
- Notesbogen bringes i anvendelse.
- Sprogkonsulenten evaluerer med sproglærer.

Efterfølgende møder

- Der evalueres på de sprogsmål samt generel trivsel og arbejdsindsats.
- Der opstilles nye sprogsmål.

Referatets indhold

- Generelt omkring arbejdsmæssige forhold – trivsel, stabilitet, arbejdets udførelse etc.
- Generelt omkring det sproglige – evaluering af sproglig progression.
- Fremtidige sprogsmål samt metode- og materialeforslag til ansvarspersoner.

Inddragelse af praktikerfaringer i danskundervisningen

Efter at have modtaget opfølgningsreferatet, inddrog sproglæreren målenes indhold i undervisningen i det omfang, det var muligt (se s.18)

Sprogstøtte på virksomheden

På den enkelte virksomhed blev fundet en sprogmentor (se s.19), der afsatte ca. 1 – 1 1/2 time ugentligt i arbejdstiden til sprogstøtten, og sammen med praktikanten var med til at sikre, at de sproglige mål blev nået. Sprogmentoren deltog desuden i et sprogmentorkursus (se s. 20)

Undervisningsmateriale

I projektet blev udarbejdet undervisningsmateriale til brug på DU1 og DU2 begynderniveau inden for emnerne: Køkken, kantine og daginstitution (se s. 23). Idékatalog til undervisning findes som bilag (bilag 1 s.27), resten kan hentes via Sprogcenter Skives hjemmeside: www.sprogcenter-skive.dk

Del 2

Projektets opstart

Deltagerne blev, med tolke, informeret om projektets formål og forløb inden projektstart. Jobkonsulenterne blev indkaldt til møde om projektet. Det blev præciseret, at jobkonsulenterne skulle give virksomhederne en grundig beskrivelse af projektet og dets indhold, dvs. forventninger til virksomhederne i et sprogstøtteforløb.

Deltagerne blev alle kompetenceafdækket og profiltestet mhp. at finde det rette praktikmatch. Jobkonsulenterne tog, i det omfang det var muligt, udgangspunkt i kompetenceafdækning og profiltest, når de skulle finde praktikplads.

Ved det indledende møde på praktikstedet lagde vi vægt på en fælles forventningsafstemning. Det blev drøftet, hvad rammerne omkring sprogstøtten var, herunder forventet tidsforbrug fra sprogmentorens side, sprogmentorens rolle, praktikantens sproglige niveau, hyppigheden af opfølgingsmøder etc.

Anbefalinger

- At der er god tid til at introducere projektet for involverede parter.
- At deltagerne er bekendt med sprogstøttens formål og indhold.
- At jobkonsulenterne er bekendt med deres rolle – at de er ansvarlige for at finde det rette praktikmatch.
- At virksomheder, via jobkonsulenterne, er gjort bekendt med, hvad et sprogstøtteforløb implicerer, og at ledelsen har informeret medarbejderne herom.
- At der på forhånd er sket en forventningsafstemning.
- At der laves en pjece til praktikstederne, så der er konsensus omkring betingelserne for sprogstøtten.

Afdækning af deltagerne

Kompetenceafdækning

I forbindelse med projektets opstart blev samtlige deltagere kompetenceafdækket via et langt og omfattende interview med tolk. I kompetenceafdækningen indgår også udtalelser fra sproglæreren.

Interviewet ved en kompetenceafdækning har som sigte at afdække personens uddannelsesmæssige baggrund, erhvervsmæssige erfaringer og personlige kompetencer.

Under sidste del af kompetenceafdækningen drøftes ønsker og drømme for fremtidigt karrierevalg.

Kompetenceafdækningen bliver, så vidt muligt, lavet umiddelbart efter, en udlænding er kommet til landet og kan her bl.a. bruges ved praktikmatch. Senere kan den dels bruges til at holde personens mål for øje og dels til at evaluere på, hvordan det er gået.

Det forholdt sig lidt anderledes med de deltagere, der er analfabeter. Proceduren var den samme som for de øvrige, men udfaldet lidt forskelligt. Da deres erfaringsgrundlag ikke var så stort som de øvrige deltageres, var det sværere for den gruppe at forholde sig til fremtidige jobmuligheder, og de havde i højere grad brug for først at vænne sig til at være på en praktikplads.

Profiltest

Profiltesten (tidligere GPPI-test) er en psykologisk personlighedstest, der består af 38 grupper af spørgsmål med hver 4 udsagn, der beskriver egenskaber/kompetencer hos mennesker. I hver gruppe skal man vælge den sætning, der passer bedst på én og den, der passer dårligst. Efter at testeren har tastet svarene ind og analyseret resultatet, interviewes deltageren ud fra testens resultater. Der udarbejdes en profilrapport på baggrund af interviewet.

Fordelen ved at tage udgangspunkt i profiltesten under interviewet er, at man på forhånd har kendskab til personen og dermed ved, hvad man skal spørge nærmere ind til, i stedet for at skulle bruge tid på at søge og indkredse spørgsmål. Man får ganske enkelt hurtigere et mere indgående kendskab til den person, man sidder overfor.

Deltagerne fra DU1 og DU2 gennemgik en profiltest før projektstart. Deltagerne fra DU3 skulle, ifølge projektbeskrivelsen, ikke testes, da de var højtuddannede og derfor i højere grad var i stand til at reflektere over egne personlige kompetencer.

Trods det, at vi brugte tolke under testen, var det for norges vedkommende svært at forholde sig til de forskellige udsagn – især udsagn der indeholdt negationer. Ideelt set skal testen udfyldes impulsivt, hvilket naturligvis var vanskeligt, da der både blev e tolket og forklaret. Dette afspejlede sig dog ikke i besvarelsene, der var anvendelige.

Vi oplevede, at deltagerne fandt det både interessant og af personlig relevans at blive profiltestet.

Profilrapporterne blev, som kompetenceafdækningerne, sendt til sagsbehandler og jobkonsulent.

Coaching

DU3 deltagerne skulle have mulighed for at få coaching mhp. afklaring af fremtidigt karrierevalg. Der var dog kun én deltager for hvem, det var relevant. Vedkommende deltog i 4 sessions, der blev varetaget af ICF certificeret coach.

Uddannelsesvurdering

3 DU3 deltagere fik sendt deres uddannelsespapirer til Styrelsen for Internationale Uddannelser (www.iu.dk). Én af deltagerne, der har en universitetsuddannelse i kemi og matematik, fik sin uddannelse godkendt som professionsbachelor. En anden blev godkendt som Teknikumingeniør, og den sidste af de 3 venter på at få vurderet sin uddannelse som jurist fra Sydamerika.

Anbefalinger

- At der bliver lavet kompetenceafdækning før projektstart, da den er et godt redskab i vejledningen omkring fremtidigt karrierevalg.
- At alle, der har en videregående uddannelse, tidligt får hjælp til at ansøge om vurdering hos Styrelse for Internationale Uddannelser, da det kan være både svært og uoverskueligt for en udlænding selv at udfylde skemaet.
- At alle, der har en kort eller mellemlang uddannelse og ønsker at bruge den i Danmark, bliver realkompetencevurderet.
- At man meget konkret under profilttest-interviewet og i profilrapporten har jobsigte i fokus og kommer med forslag til konkrete job- og uddannelsesmuligheder.
- At der bliver brugt tolke under udfyldningen af profilttesten. Deltagerne skal have et MEGET højt dansk niveau for at forstå testens spørgsmål.
- At man sikrer sig, at aftagerne af profilrapporten vil gøre brug af den, da den er ressourcekrævende at lave.
- At der bliver lavet profilttest på DU3´ere, da de også vil kunne drage nytte af en sådan test.

Samarbejdsrelationerne

Sprogkonsulent – jobkonsulent

Der var generelt et godt samarbejde mellem sprogkonsulenterne og jobkonsulenter i projektet. Der var enighed om formålet med praktikkerne. Der var i projektperioden nogle konstruktive diskussioner parterne imellem om forskellen mellem sprog- og erhvervspraktik, herunder betydningen af, at også sprog indgår som et defineret formål med praktikken, og at praktikstedet er informeret herom.

På opfølgingsmøderne varetog sprogkonsulent jobkonsulentens rolle, og der var løbende sparring mellem dem.

Sprogkonsulent – sprogmentor

Samarbejdet mellem sprogmentor og sprogkonsulent foregik på opfølgingsmøderne på virksomhederne.

Sprogmentor, sprogkonsulent og praktikant udarbejdede i fællesskab sproglige mål og evaluerede løbende praktikantens arbejdsmarkedskompetencer samt sproglige udvikling. Som en del af forløbet blev der afholdt kursus for sprogmentorerne.

Sprogkonsulent – sproglærer

Samarbejdet bestod i, at konsulent og lærer, før og efter opfølgingsmøder, evaluerede og diskuterede mål for næste periode. Dette under behørigt hensyn til praktikantens læringspotentiale og progression.

Via referater var læreren løbende orienteret om kursistens sproglige udvikling og generelle trivsel på virksomheden.

Møderne med lærerne var tidskrævende men udbytterige, da de var med til at skabe større sammenhæng og realistiske forventninger i sprogstøtteindsatsen.

Praktikanten fik udleveret referaterne fra opfølgingsmøderne, men fik ikke altid gennemgået det. Dette dels ud fra den betragtning, at de havde været til stede ved møderne, der foregik med tolk, hvis påkrævet. Derudover også fordi det i flere tilfælde igen ville kræve tolkebistand at gøre praktikanten bekendt med indholdet i referatet.

Sproglærer – sprogmentor

Der var ikke noget forum, hvor sproglærer og sprogmentor rent fysisk mødtes.

Kommunikationen mellem de to parter foregik primært gennem sprogkonsulenten og i visse tilfælde gennem den notesbog, som alle sprogstøttedeltagerne fik udleveret ved forløbets start. Det var dog meget forskelligt, hvor meget notesbogen blev anvendt (se s.18).

Sprogmentor – praktikant

De fleste virksomheder fik mentorstøtte, men det var forskelligt, hvordan støtten blev udmøntet. På nogle virksomheder foregik støtten som "snak hen over arbejdet", mens det andre steder var 1- 1½ times målrettet støtte, hvor mentor og praktikant sad alene sammen.

Vores erfaring var, at sprogstøtten selvsagt var mest effektiv de steder, hvor der blev afsat tid. Den målrettede sprogstøtte signalerede også til praktikanten, at hans/hendes sprogudvikling blev taget alvorligt. På enkelte praktiksteder var det en leder, der fungerede som sprogmentor for praktikanten. Det kan ikke anbefales, da lederen ikke arbejder side om side med praktikanten og dermed ikke er ajour med praktikantens sproglige praksis. Derudover oplevede vi, at informationer fra opfølgingsmøder med en leder-sprogmentor ofte ikke kom ud til de medarbejdere, der arbejdede sammen med praktikanten, og effekten af sprogstøtten og opfølgingsmøderne var derfor mindre.

Sprogmentor - praktikantrelationen har et præg af lærer-elev forhold, men dog med en større grad af ligeværdighed, da de samtidig er kolleger. Sprogkonsulenterne opfordrede til, at der foregik en forventningsafstemning forud for sprogstøtten, så praktikant og sprogmentor var enige om, hvordan sprogstøtten skulle foregå, og hvornår og hvordan der skulle rettes.

Anbefalinger

- At der gives fyldestgørende information til alle samarbejdspartnere i projektet, så alle er enige om formål og mål.
- At jobkonsulenter og sprogkonsulenter mødes forud for praktikstart og løbende holder møder, så fokus og formål med praktikken fastholdes.
- At sprogmentoren er kollega til praktikanten og arbejder sammen med denne.
- At sprogkonsulenten husker, at sprogmentoren ikke er sproguddannet og han/hun skal klædes på til opgaven.
- At samarbejdet mellem sprogkonsulent og sproglærer formaliseres, og at de fornødne tidsmæssige ressourcer afsættes hertil.
- At forventninger til sproglæreren klart kommunikerer ift. anvendelse af referat og brug af notesbog.
- At sprogmentoren afsætter tid hver uge (1 – 1½ time) til målrettet sprogstøtte, og herunder også har et sprogfokus i det daglige arbejde.
- At sprogmentor og praktikant afstemmer forventninger ift. hvor, hvornår og hvordan sprogstøtten skal foregå.

Praktikkerne

Jobkonsulenterne skulle, på baggrund af kompetenceafdækning, Profilttest, uddannelsesvurdering og evt. karriereplanlægning, finde relevant praktikplads til projektets deltagere. Da der var tale om aktivering af næsten nyankomne, var der i projektet særligt fokus på sprogpraktikker. Vi erfarede, at det kunne være svært at finde praktikker, hvor der både var god sprogtræning og samtidig et erhvervssigte. Dette betød, at selvom jobkonsulenterne havde sat sig ind i kompetenceafdækning og profilttest og var opmærksomme på deltagernes erhvervsmæssige baggrund og ønsker, så viste det sig ofte vanskeligt at matche med en sprogpraktik.

Det var ca. halvdelen af praktikkerne, der matchede deltagernes erhvervsprofil, mens der, ift. den anden halvdel af praktikkerne, næsten udelukkende var fokus på sprogtræning.

Det var vigtigt, at jobkonsulenterne var bekendt med praktikantens sproglige niveau og danskindlæringspotentiale og fik dette formidlet, for at praktikstedet kunne have realistiske forventninger til praktikantens sproglige udvikling.

Den optimale sprogpraktik er naturligvis, hvis der både foregår sprogtræning og er et erhvervssigte, hvilket, som nævnt, forekom i nogle af praktikkerne i projektet. Men ellers anbefaler vi, at der findes egnede sprogpraktikker i den tidlige aktivering af udlændinge. Vi oplevede, at bl.a. børnehaver og plejehjem var særdeles velegnede som sprogpraktikker, da det er steder, hvor praktikanten får sprogligt input og kommunikerer en stor del af dagen.

Vi oplevede, at private produktionsvirksomheder kan være gode sprogpraktikker, men det afhænger helt af virksomhedens engagement ift. at yde sprogstøtte til udlændinge, dvs. i hvor høj grad sprogmentoren har fokus på og afsætter tid til sprogstøtte.

Anbefalinger

- At den, der er ansvarlig for at finde praktikker, er bevidst om praktikantens erhvervsbaggrund, erhvervsønsker, sprogniveau og personlige profil.
- At der forud for etableringen af praktikker og løbende er et tæt samarbejde ml. jobkonsulenter og sprogkonsulenter.
- At jobkonsulenten over for virksomheden tydeligt formidler formålet med praktikken og gør opmærksom på praktikantens sproglige niveau, og hvilke forventninger man kan have ift. progression.
- At udlændinge så tidligt som muligt aktiveres i sprogpraktikker. Kan sprog- og erhvervspraktik kombineres er det naturligvis at foretrække.
- At praktikanter med DU3 baggrund relativt tidligt i deres danskuddannelse kommer i erhvervsrettede praktikker.
- At kommunen reserverer et antal praktikpladser i gode "sprogpraktikinstitutioner" til aktivering af nyankomne udlændinge.

Opfølgningsmøder på virksomhederne

Ifølge projektbeskrivelsen skulle jobkonsulenterne finde praktikpladser. En del praktikpladser blev fundet ved projektets start. Nogle deltagere var i praktik, da projektet startede, og sprogstøtten kom i disse tilfælde mere ind ad bagdøren. I alle tilfælde var det jobkonsulenten, der præsenterede sprogstøttetilbuddet, og skulle informere om:

- Hvad formålet med praktikken og sprogstøtten var.
- Sprogmentorordningen.
- At en sprogkonsulent skulle stå for opfølgningen ca. 1 gang om måneden.

Sprogkonsulenten deltog ikke i informationsmødet, men kontaktede hurtigt herefter praktikstedet.

På første opfølgningsmøde, hvor sprogmentor, praktikant og sprogkonsulent deltog (de samme som ved de senere møder) foregik følgende:

- Sprogstøttekonceptet blev præsenteret, sprogstøtte- og sprogmentorfolder udleveret.
- Der blev foretaget en sprogbehovsanalyse.
- Opstilling af sproglige mål på baggrund af sprogbehovsanalysen.
- Præsentation af Sprogstøtteguiden *Hjælp til sproghjælp*¹.
- Sparring med sprogmentoren og praktikanten om metoder og redskaber til sprogstøtte.

Referatet fra hvert opfølgningsmøde blev sendt til sprogmentor, praktikant, jobkonsulent, sagsbehandler og sprogunderviser. Af referatet fremgik:

- Hvordan praktikken forløb (en generel del).
- Praktikantens sproglige udvikling (en sproglig del), herunder evaluering af opstillede mål fra sidste møde.
- Oversigt over de opstillede sproglige mål for næste periode, og hvem der var ansvarlig for dem.

Der blev holdt opfølgningsmøde ca. 1 gang om måneden. På møderne var der fokus på praktikantens sproglige udvikling og arbejdsmarkedskompetencer på det faglige, sociale og personlige plan.

¹ Sprogstøtteguiden *Hjælp til sproghjælp* – Sprogcenter Skive 2008
Kan findes på www.sprogcenter-skive.dk

Anbefalinger

- Det er vigtigt, at sprogmentoren bliver klædt godt på til at varetage rollen.
- Sprogbehovsanalysen danner udgangspunkt for sprogstøtten, og bør derfor være grundig.
- Hvis sprogkonsulenten også varetager jobkonsulentens funktion, bør opfølgingsmøderne også omhandle praktikantens almene arbejdsmarkedskompetencer.
- Der bør opstilles præcise og realistiske sproglige mål på hvert opfølgingsmøde, og det skal klart fremgå, hvem der har ansvaret for hvad.
- Referatet fra møderne er omdrejningspunktet ift. udførelsen af de aftaler, der er indgået. Det er derfor vigtigt, at referatet skrives hurtigt, og at alle relevante parter modtager det.

Inddragelse af praktikerfaringer i undervisningen

Referater fra opfølgingsmøderne blev sendt til sproglærerne, som inddrog dem i den arbejdsmarkedsrettede danskundervisning, når det sproglige havde relevans for hele holdet. Det kunne være grammatiske temaer, pausesnak, instruktionsforståelse, og hvad der ellers kræves for at kunne begå sig sprogligt på en arbejdsplads.

Fotoserier, der viser arbejdsgange, arbejdsredskaber og andre elementer fra praktikstederne, er godt undervisningsmateriale.

Flere af praktikanterne holdt, med sprogstøtte fra læreren, oplæg om deres praktik ud fra billederne og fik således udbygget ordforrådet.

Fagspecifikke udtryk/ord er ikke relevante at inddrage i den fælles undervisning.

Det er derfor vigtigt, at den arbejdsmarkedsrettede danskundervisning også består af en individuel del, med mulighed for bearbejdelse af fagspecifikt sprog.

Notesbogen blev brugt forskelligt. For DU1-kursister fungerede den som kontaktbog mellem lærer og virksomhed. Andre brugte den til at notere nye ord og vendinger til bearbejdelse i undervisningen eller hjemme. I fremtidige sprogstøtteforløb vil vi forsøge at udvikle brugen af denne, eller alternativt lade den erstatte af f.eks. mobiltelefon, som de fleste altid har ved hånden. Fordelen ved en mobiltelefon er, at den indeholder et bredt spektrum af sprogfremmende muligheder, f.eks. video, billeder, lyd, notesbog, ordbøger og måske Internet. Input kan efterfølgende på computeren / i undervisningen.

En akilleshæl i projektet var skiftende jobkonsulenter og lærere. Det kan være svært helt at undgå skift af samarbejdspartnere undervejs i projekter, men man kunne overveje oprettelse af et projekthold på sprogcentret, for at undgå lærerskift ifm. oprykning til nyt modul. I projektperioden havde de fleste deltagere af denne grund et eller flere lærerskift, og hver gang oplevede vi, at dele af deltagerens praktikhistorik gik tabt. Det var svært at få formidlet alle væsentlige detaljer til en ny lærer. På den anden side kan et praktikhold have problemer med niveauspredning, hvilket også virker hæmmende på effekten af undervisningen. Vi vil dog ifm. fremtidige forløb tilstræbe oprettelse af projekthold, evt. nogle timer ud af det samlede undervisningstilbud. Dette tilbud varetages af en sprogkonsulent, som så også har fordelen af at kende deltagerens praktiksteder fra sine besøg dér.

Anbefalinger

- At der på DU2 begynderniveau laves ét samlet praktikhold evt. i et begrænset antal timer ugentligt.
- At der på praktikhold arrangeres besøg på virksomhederne.
- At der i praktikken tages en billedserie, der viser redskaber, materialer, maskiner og arbejds-gange (evt. med kronologi, så praktikanten skal anvende tidsudtryk i beskrivelsen heraf).
- At formalisere samarbejdet mellem sprogkonsulent og underviser, når det ikke er samme person.
- At optimere brugen af notesbøger eller alternativt anvende mobiltelefoner (til at fastholde nye ord og vendinger, fagord etc.)

Sprogstøtte på virksomheden

Sprogmentoren skulle yde sprogstøtte til praktikanten 1 – 1½ time om ugen. Virksomheden modtog i de fleste tilfælde mentorstøtte fra kommunen for at udføre opgaven. I de tilfælde, hvor der ikke blev ydet mentorstøtte, skyldtes det, at praktikanten var til stor nytte i praktikken, og hans/hendes arbejdskraft var ”betaling nok” for sprogstøtten.

Sprogmentoren

Sprogmentoren var på de fleste virksomheder en kollega, men enkelte steder var det en leder. Vi lagde i projektet op til, at sprogmentoren skulle være en kollega, der havde lyst og engagement ift. at støtte en udenlandsk kollega i at blive bedre til dansk, men på nogle virksomheder var det ikke muligt, og vi måtte acceptere, at lederen påtog sig opgaven.

Når det er en leder, der fungerer som sprogmentor, er distancen, som tidligere nævnt, mellem ham / hende og praktikantens daglige arbejde, for stor. Det kan nemt blive uklart, hvem der er ansvarlig for, at sprogstøtten fungerer. Det er et problem, at de informationer

der udveksles og aftaler, der bliver lavet på møderne ofte ikke bliver kommunikeret videre til de medarbejdere, der arbejder sammen med praktikanten.

Vi vil i fremtidige sprogstøtteforløb orientere om det hensigtsmæssige i, at sprogmentoren er en kollega og ikke en leder.

Sprogstøtten

Der foregik altså sprogstøtte på alle de deltagende virksomheder, men opgaven blev, som nævnt, varetaget forskelligt. Nogle steder foregik det mest som "sidemandsoplæringsdansk", dvs. praktikant og sprogmentor talte sammen, mens de arbejdede, mens sprogmentor og praktikant andre steder satte sig sammen ifm. sprogstøtte. Vi oplevede, at sprogstøtten var mest effektiv de steder, hvor der foregik en kombination af sidemandsprogstøtte og siddende sprogstøtte.

De sproglige mål, sprogmentor og praktikant arbejdede sig frem imod, blev defineret af sprogkonsulent, sprogmentor og praktikant.

Da de fleste praktikanter var i den tidlige fase af deres dansktilegnelsesforløb, var målene mest af almen karakter, som f.eks.:

- Spørgsmålsformulering.
- Udtale.
- Ordstilling.
- Forståelse af instruktioner.
- Beskrivelse af deres praktik ud fra billedserie.
- Beskrivelse af handlingsforløb evt. med tidsrækkefølge (brug af tidsudtryk).
- Tal.
- Udvidelse af ordforråd.
- Deltagelse i pausesnak.

Der var dog også behov for, at praktikanten havde kendskab til fagord og –udtryk de fleste steder, og dette indgik også i de sproglige mål mange steder, bl.a. kendskab til fagord i børnehaver (mest vedr. køkken, tøj og hverdag), møbelforretning, elektronik- virksomhed etc. samt at kunne finde og forstå informationer i personalehåndbog og velkomstmateriale. Mentor og praktikant blev opfordret til at anvende notesbogen i praktikken. Der blev lagt meget vægt på repetition og at lade praktikanten gentage instruktioner mm., dels for at sikre, at praktikanten havde forstået, og dels fordi repetition fremmer indlæringen.

Som nævnt i forordet målte vi, i projektet, sproglig progression ud fra en helhedsvurdering samt en evaluering af konkrete sproglige mål, hvor det var sproglærer, sprogkonsulent, sprogmentor og praktikant i fællesskab, der foretog vurderingen/evalueringen. Fordelen ved denne metode er, at der anlægges et holistisk syn på sprogindlæringen. Metoden er dog ikke eksakt evaluérbar.

Sprogmentorkursus

I projektets sidste halvdel blev afholdt sprogmentorkursus for projektets sprogmentorer samt andre mentorer fra lokale virksomheder. Herudover deltog to jobkonsulenter i kurset. Kurset var af 3 timers varighed og omhandlede følgende emner:

- Formålet med sprogstøtte på virksomheden og sproglig opfølgning.
- Information om og samarbejde med sprogcentret.
- Sprogmentorens rolle og funktion.
- Præsentation og indføring i brugen af sprogstøtteguiden *Hjælp til sproghjælp*.
- Sprogstøtte i praksis: mentoradfærd og redskaber i sprogstøtten.
- Sproglig analyse af mundtligt sprog (video).

Deltagerne udtrykte bagefter stor tilfredshed med kursets indhold, og flere sprogmentorer gav også udtryk for, at de ligeledes havde haft stort udbytte af sprogkonsulenternes opfølgning i praktikken.

Det er efterfølgende blevet aftalt med Skive Kommune, at kommunen fremover afholder udgifter til sproglig opfølgning i den tidlige indsats i forbindelse med sprogpraktikker. Sprogcenter Skive afholder sprogmentorkursus minimum 1 gang om året.

Sprogstøtteguiden *Hjælp til sproghjælp*

Sprogcenter Skive udgav i 2008 Sprogstøtteguiden *Hjælp til sproghjælp* til brug for sprogmentorer i forbindelse med et erhvervsrettet projekt *Sprog og arbejde*. I dette projekt var guiden et slutresultat, og den blev derfor ikke implementeret i arbejdet med at klæde sprogmentorerne på til opgaven. Et af nærværende projekts mål har derfor også været at implementere sprogstøtteguiden på virksomhederne og blandt jobkonsulenterne, hvilket er sket på opfølgingsmøderne på virksomhederne (alle sprogmentorer fik udleveret en guide ved forløbets start) og på samarbejds møder med jobkonsulenterne og på sprogmentorkurset.

Det sproglige udbytte

Både praktikanter og sprogmentorer blev efter endt projektperiode bedt om at vurdere praktikantens progression på en skala fra 1 – 5 på følgende områder: 1) Forstå dansk. 2) Forstå instruktioner. 3) Stille spørgsmål. 4) Forstå fagord og –udtryk. 5) Udtale. 6) Smalltalk. 7) Tal. 8) Hilsner.

De fleste praktikanter syntes, at de i projektperioden i middel til høj grad var blevet bedre til alle områderne på nær tal, som de fleste syntes, de slet ikke eller kun i ringe grad var blevet bedre til.

Sprogmentorenes vurdering var mere positiv, idet de næsten alle vurderede, at praktikanterne i middel til høj grad var blevet bedre til alle områderne.

Derudover har kursisterne i tilfredsstillende grad bestået modultest på sprogcentret, og deres lærere har vurderet, at de, med en enkelt undtagelse, alle er blevet bedre til dansk ved at være i praktik.

Anbefalinger

- At sprogmentorer bliver forpligtet på at yde sprogstøtte, og at ydelsen er veldefineret.
- At sprogmentoren er en kollega, der selv har valgt opgaven, og som udviser lyst, engagement og tålmodighed ift. at lære en udenlandsk kollega dansk.
- At sprogmentoren bakkes op af ledelsen ift. at give tid til sprogstøtte, og at også andre i personalegruppen deltager aktivt ift. at inkludere den udenlandske praktikant og støtte ham/hende i at blive bedre til dansk.
- At sprogmentor og praktikant begge arbejder seriøst på at nå de sproglige mål.
- At sproglig progression måles ud fra en holistisk tilgang til praktikantens sprog, samt ud fra konkrete opstillede sproglige mål.
- At sprogmentor og praktikant anvender notesbogen flittigt ifm. sprogstøtten
- At der afholdes sprogmentorkursus for sprogmentorer tidligt i forløbet, da sprogmentorerne ofte føler sig usikre på sprogstøtteopgaven.

Undervisningsmateriale

Materialet er primært tænkt til kursister, der er i praktik i daginstitutioner eller kantiner. Dette område er valgt, da det typisk er der, kursister på DU1 og DU2 er i sprogpraktik i begyndelsen af deres danskundervisningsforløb.

Målgruppe:

Kursister på DU 1 og DU 2 der er i begyndelsen af deres danskundervisningsforløb.

Beskrivelse af materiale:

Materialet består primært af

- Billedmateriale inddelt i 10 kategorier.
- Idékatalog med undervisningsforslag.
- En liste over links til supplerende materiale på internettet.
- En liste over eksisterende undervisningsmateriale, der med fordel kan supplere nærværende materiale.

De 10 kategorier er som følger:

A	Frugt
B	Grøntsager
C	Legeredskaber
D	Køkkenting
E	Tøj
F	Fodtøj
G	Sommertøj
H	Overtøj
I	Bagning - Kage
J	Bagning - Boller

Hver kategori er desuden inddelt i følgende underkategorier:

1	Billede til laminering
2	Billede - navn
3	Billede - skrivefelt
4	Billede - nutidsverbum
5	Billede med nutidssætninger
6	Ordkort til laminering

I underkategori 4 og 5 som har sætninger har vi valgt at give de forskellige led i sætningerne forskellige farver efter følgende princip:

- Subjekt - sort
- Verbum - grønt Hvis præpositionen hører med til verbum, er den også grøn (f.eks. vejer --- af)
- Objekt - orange
- Præposition og præpositionsforbindelse er blå.

I forbindelse med billedmaterialet er der udarbejdet et idékatalog (bilag 1 s. 27) til de enkelte billedkategorier.

F.eks. er A1 (frugt), B1 (grøntsager), C1 (legeredskaber) osv. billeder, der kan kopieres og lamineres. Til denne kategori kan man i kataloget hente idéer til anvendelse direkte i undervisningen eller til viderebearbejdning til f.eks. et vendespil, billedlotteri, domino og lignende.

Idéerne henvender sig, som beskrevet under målgruppen, til såvel DU 1 kursister, som begyndere på DU 2. Det fremgår tydeligt af kataloget, hvornår opgaverne udelukkende er tiltænkt DU 2'ere.

Da DU 2'ere også på begynderniveauerne er i stand til at lave skriftlige opgaver, kommer vi også her med idéer til udvikling af opgaver ifm. med billedmaterialet. Der er dog ikke særskilte skriftlige opgaver for DU 2'ere i materialet.

Såvel billedmateriale som idékatalog vil snarest være tilgængeligt for fri kopiering på Sprogcenter Skives hjemmeside: www.sprogcenter-skive.dk

I idékataloget beskrives undervisningsforslag samlet (eks. A1,B1,C1 etc.).

Konklusion

Projekt *Sprogstøtte i praksis* sluttede 1. marts 2011. Vi har med projektet fået skabt et sprogstøttekoncept og et sprogmentorbegreb, således at der nu er fælles forståelse ml. sprogcenter, jobcenter og virksomheder om, hvad sprogmentorens rolle er, og hvad der kan forventes af en sproglig opfølgning på virksomhederne. Vi ville øge virksomheders og jobkonsulenters bevidsthed om vigtigheden af sprogstøtte. Dette er lykkedes gennem projektet, sprogstøtteguiden *Hjælp til sproghjælp* samt sprogmentor-kursus.

Projektet har resulteret i, at Skive Kommune fremover vil frikøbe sprogkonsulenter fra Sprogcenter Skive til at varetage praktikopfølgningen i den tidlige indsats. Sprogcenter Skive vil ligeledes udbyde sprogmentorkursus efter behov.

Det har været væsentligt i projektet, at der før projektstart blev foretaget forventningsafstemning blandt involverede parter for at sikre, at alle var bekendt med betingelserne for og ansvarsfordelingen i sprogstøtten. Vi havde til dette formål udarbejdet en pjece, der skulle være med til at sikre, at alle var enige om betingelserne. Vi vil justere denne ift. nye erfaringer og anvende den fremadrettet i sprogstøttesammenhæng.

I projektet var der fokus på, at deltagerne gennem kompetenceafdækning, profilttest og praktik skulle opnå øget bevidsthed om egne kompetencer og blive afklarede ift. fremtidige job- og uddannelsesmuligheder. Dette lykkedes for hovedparten af deltagerne. De resterende er bl.a. analfabeter, der har brug for yderligere tid til at vænne sig til det danske arbejdsmarked for at blive helt afklarede. Vi oplevede, at deltagerne havde gavn af kompetenceafdækning og profilttest ift. afklaring af erhvervskompetencer, men anbefalingerne heri anvendtes ikke altid af jobkonsulenterne ved praktikmatch, da hensynet til, at praktikken var en god sprogpriktik var mere i fokus.

Projektet har haft særlig fokus på tidlig aktivering. Vi oplever, at det er vigtigt, at nyankomne hurtigt kommer ud og får en oplevelse af arbejdsmarkedet. Det øger motivationen, både i forhold til danskundervisning og tilknytning til arbejdsmarkedet, og giver samtidig et realistisk billede af det danske samfund og de krav, der stilles.

Udbyttet af sprogstøtte i praktikken har varieret fra praktiksted til praktiksted, alt efter, hvordan sprogstøtten og rammerne herom var organiseret i den enkelte virksomhed. Vi har oplevet, at et sprogstøtteforløb under de rette betingelser er yderst frugtbart ift. at optimere danskindlæringen hos en udlænding. Her er en god og engageret sprogmentor samt et velfungerende samarbejde mellem praktikant, sprogmentor, sprogkonsulent og danskunderviser det bærende element.

Vi har udviklet og opnået erfaringer med, hvilke redskaber der med fordel kan anvendes ifm sprogpriktikker, dels ved inddragelse af praktikerfaringer i danskundervisningen, og i den sprogstøtte, der foregår i praktikken.

For at optimere udbyttet af sprogpriktik og inddragelse af praktikerfaringer i danskundervisningen, vil vi i fremtidige sprogstøtteforløb oprette praktikhold på sprogcentret. Det vil skabe en direkte forbindelse mellem praktiksted og underviser, hvilket vil gøre undervisningen mere autentisk.

Vi oplevede i projektet, at den udleverede notesbog blev anvendt meget forskelligt, og vi vil således også, i fremtidige sprogstøtteforløb, forsøge at udvikle brugen af denne, eller alternativt lade den erstatte af f.eks. mobiltelefon.

Med projekt *Sprogstøtte i praksis* har vi endnu engang fået bekræftet, at der i spændingsfeltet mellem det teoretiske og det praktiske, den formelle og den uformelle læring kan hentes en stor, og ikke blot sproglig gevinst. Virksomhedspraktik og sprogmentorskab øger udlændingens kulturforståelse, kendskab til danske arbejdsmarkedsnormer og giver et socialt fodfæste, der virker fremmende for integrationen.

Bilag 1

Idékatalog

A1

- Tag udskrift og laminer
- Lav et dominospil
- Lav et vendespil
- Suppler med flere billeder f.eks. fra internettet
- Lav billedkasser efter kategori (frugt, grønt m.fl.)
- Lav indkøbssedler
- Tag i supermarkedet og lav praksisnær repetition
- Køb ind til frugtsalat
- Lav frugtsalat med kursisterne
- Snak om farver og andre tillægsord (stor, lille, sød/sur, rund, lang osv.)
- Lyt til ordene – identificer bogstavlyde
- Par billede og ord (kombineres med A6)
- Kimseleg
- Følekasser (vær opmærksom på, at det kan være et problem for traumatiserede kursister, der ikke tåler overraskelser)
- Sanserne – dufte, smage, føle
- Lav A3 plakater til opslagstavlen

A2

- Læsetræning
- Par billede og tekst
- Lav et dominospil
- Orddiktat
- Vokal- og konsonantarbejde
- Arbejd med stavelser
- Klap stavelser
- Ental og flertal
- Indsæt farver og andre tillægsord
- Ordbogstræning – sæt i alfabetisk rækkefølge (kun DU 2)

A3

- Lav afskrift
- Skriv i stavelser
- Orddiktat
- Lav sætninger med tillægsord
- Sæt pris på efter besøg i supermarked

A4

- Kopier og laminer til opslagstavlen
- Intro til ordklassen verber
- Intro til sætninger med subjekt/verbum
- Klip op og lav ja/nej spørgsmål
- Brug sætninger som intro til at lave egne opskrifter (DU 2)
- Lav imperativ (DU 2)
- Køb frugter og medbring nødvendigt køkkengrej. Øv fremtid, nutid og før nutid ved at praktisere de arbejdsgange, der er på billederne (DU 2)
- Læsetræning

A5

- Klip op og sæt i sætningsskema (DU 2)
- Læsetræning
- Lav closetest af sætningerne – fjern verbet
- Klip op og lav ja/nej spørgsmål
- Indsæt et biord (DU 2)
- Gæt og grimasser
- Udfør tingene i praksis og øv f.eks. "Hvad laver han/hun/du?"

A6

- Par ordene med A1

Links

www.colourbox.com

<http://blog.abcleg.dk/gratis-materiale/>

Andet undervisningsmateriale

- Billedordbogen
- "Hvad hedder det på dansk?" Birgit Olsen
- Alfa-Z (1) Zdenke Valenta og Susanne Adelhardt
- Godt sagt
- Hasan og Fatma - Indkøb

Bilag 2

Sprogbehovsanalyse

Hvilket behov har praktikanten/medarbejderen for at kommunikere i løbet af en arbejdsdag

Med hvem	Om hvad	Hvor

Bilag 3

Referat fra sprogstøttemøde i XX d. 01.06.10

Tilstede:

A (praktikant), B (leder / sprogmentor) og C (sprogkonsulent)

Generelt:

A har nu været i sprogpraktik i XX Børnehave i knap 2 måneder. A er stadig meget tilfreds med sin praktik (siger det er dejligt, og at det gør hende glad) og vil meget gerne fortsætte.

Både mødestabilitet og engagement er i top.

A er fortsat i team med D (ligeledes praktikant) og E (køkkenassistent), og B fortæller, at de tre hjælper og supplerer hinanden så godt, at det ikke er nødvendigt at blande sig i deres arbejde.

A har samme arbejdsopgaver som sidst fx at klargøre frugt og rulleborde, rydde op og sætte i opvaskemaskinen. Derudover er hun begyndt at tørre støv af hos "Aserne". Når hun har tid, går hun med børnene på legepladsen, hvilket er med til at træne sproget.

Sprogligt:

Det skal nævnes, at samtalen forløb uproblematisk uden tolk.

A har nu ordforrådet, der dækker eftermiddagsmaden (boller, flutes, smør, ost, marmelade og pålægschokolade).

Hun kender også navnene på en del frugter, men skal arbejde med at få navnene helt på plads. Desuden skal hun repetere ordforråd, der dækker service.

B har haft meget travlt og har derfor endnu ikke taget billedserien, der skal vise A's arbejdsgange. B vil tage dem, når hun får tid.

Næste møde afholdes 17.08. kl. 9, hvis praktikken forlænges.

Sproglige mål frem til næste møde:

Vi aftalte at arbejde med følgende sproglige mål indtil næste møde:

Sproglige mål:	Praktiksted:	Praktikant:	Sprogcenter:
At A kan fortælle om sit arbejde ud fra en billedserie.	B tager billederne, når hun får tid.	A forsøger at sætte ord på, så hun kan fortælle om sine arbejdsfunktioner.	A fortæller på holdet om sit arbejde ud fra billedserien. A's sprog lærer hjælper med at sætte ord på.
At A opnår sikkerhed i brugen af navne på frugter fx pære, banan, æble, appelsin, melon, ananas, vindrue, blomme og kiwi.	E nævner navnene på de frugter, der bruges.	A spørger, hvis der er frugter, hun ikke kender navnene på.	A's lærer repeterer emnet frugter på holdet.
At A kender ordene på service (tallerken, glas etc.)	E og D hjælper, hvis der er ord, A ikke kender.	A skal være opmærksom på, om der er ord ang. service, hun ikke kender og spørger.	A's lærer repeterer ordforrådet omkring service på holdet.

Bilag 4

Sprogcenter Skive

Sprogcenter Skive er en aktiv medspiller i Skives Kommunes indsats for at integrere og fastholde flygtninge og indvandrere på arbejdsmarkedet.

På sprogcenteret tilbydes undervisning i dansk som andetsprog til voksne udlændinge på 3 danskuddannelser.

Derudover har vi mangeårig erfaring inden for undervisning og sprogstøtte på virksomheder og institutioner. For yderligere informationer—se vores hjemmeside: www.sprogcenter-skive.dk

Sprogcenter Skive har udgivet sprogstøtteguiden **"Hjælp til sproghjælp** - En guide til sprogstøtte på arbejdspladsen", som vil blive anvendt i forbindelse med sprogstøtteforløb.

Guiden er lavet med henblik på at give arbejdspladser nogle redskaber til at støtte deres udenlandske ansatte i at udvikle danske sprogfærdigheder for derigennem at fastholde og udvikle en fleksibel arbejdskraft for virksomheden.

Kontakt:

mabm@skivekommune.dk

kaga@skivekommune.dk

hahj@skivekommune.dk

Sprogcenter Skive
Hjalmar Kjems Alle 4, 1.
7800 Skive

Tlf.: 99 15 35 30

sprogcenter@skivekommune.dk

Projekt Sprogstøtte

**SPROG
CENTER
SKIVE**

MINISTERIET FOR FLYGTNINGE
INDVANDRERE OG INTEGRATION

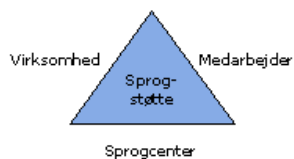

Projekt Sprogstøtte:

Projekt Sprogstøtte er støttet af Integrationsministeriet. Projektet er et tilbud til virksomheder om sproglig opfølgning for udenlandske praktikanter med henblik på, at medarbejderen lærer dansk bedre og hurtigere. Sprogstøtten effektiviserer sprogtiltagelsen, men er ikke danskundervisning i traditionel forstand

Sprogstøtten tilrettelægges ud fra virksomhedens og den udenlandske medarbejders behov.

Sprogstøtte er en helhedsorienteret indsats, hvor arbejdsplads, sprogcenter og den udenlandske medarbejder arbejder sammen om hans/hendes sproglige udvikling.

Sådan etableres sprogstøtte

Sprogstøtten aftales med kommunens jobkonsulent ifm. etableringen af et praktikforhold. Eller sprogstøtten aftales direkte med Sprogcenter Skive. Sprogstøtte er gratis for de virksomheder, der deltager i projektet, da det er finansieret af Integrationsministeriet.

Sprogstøtteforløbet

Når sprogstøtten er etableret holdes der opfølgningsmøde ca. 1 gang om måneden, hvor praktikanten, en sprogkonsulent fra Sprogcenter Skive samt en kontaktperson fra virksomheden deltager. Vi anbefaler, at kontaktpersonen fungerer som **mentor** for praktikanten, så denne har afsat tid til at bidrage til praktikantens integration og sproglige udvikling på arbejdspladsen.

Formålet med opfølgingsmøderne:

- Afdækning af sproglige behov på arbejdspladsen.
- Evaluering af den generelle arbejdsindsats
- Opstilling af sproglige udviklingsmål for praktikanten
- Sproglig vejledning til mentor og praktikant (bl.a. med udgangspunkt i Sprogstøtteguiden – se bagsiden)
- Aftale om, hvem der gør hvad ift. at nå de opstillede mål

Praktikantens lærer på sprogcenteret og jobkonsulenten vil løbende blive holdt informeret om indhold og aftaler på møderne. sproglæreren tager højde for praktikantens opstillede sproglige mål i sin danskundervisning.

Bilag 5

- At tilsyneladende almindelige informationer kan være svære at forstå for den nye medarbejder
- At den nye medarbejder kan være usikker og uvant med at begå sig i sociale sammenhænge i Danmark

dette med sprogcenterets sprogstøtte tilbud, kan vi kontaktes på:

Sprogcenter Skive
Hjalmar Kjems Allé 4, 1.
7800 Skive,
sprogcenter@skivekommune.dk
Tlf. 99 15 35 30

Lidt om os:

Sprogcenter Skive ligger i Skive midtby. På sprogcenteret undervises voksne udlændinge på 3 danskuddannelser.

Derudover har vi mangeårig erfaring inden for danskundervisning og sprogstøtte på virksomheder. Hvis jeres virksomhed ønsker at anvende sprogmentorer ift. udenlandske ansatte og kombinere

ROTNEMGORDSP

Information til arbejdspladsen om sprogmentorrollen

HVAD ER EN SPROGMENTOR?

En sprogmentor er en kollega, der hjælper en udenlandsk nyansat/ praktikant med at falde til på arbejdspladsen. Derudover støtter sprogmentoren op omkring det danske sprog.

Det er muligt at søge om økonomisk støtte til en sprogmentor hos kommunen

Sprogmentoren er væsentlig for at den udenlandske medarbejder får en tilfredsstillende opkvalificering på sin nye arbejdsplads både sprogligt og arbejdsmæssigt. Støtten kan også være afgørende for, at personen kan opnå eller fastholde et arbejde.

Som sprogmentor skal du være:

- Tålmodig og hjælpsom
- Tillidsvækkende
- God til at kommunikere
- God til at lære fra dig og have et godt kendskab til arbejdspladsen

Men frem for alt skal du have lyst til at påtage dig opgaven!

HVORDAN KAN MENTOREN GIVE SPROGLIG STØTTE?

Mentoren kan give sproglig støtte på mange måder. Her skal blot nævnes nogle.

- Motiver kollegaen til at deltage i arbejdspladsens sociale liv i pauserne

- Motiver kollegaen til at stille spørgsmål, når noget ikke er forstået
- Hjælp kollegaen med at skrive nye ord op, så han/ hun kan slå ordene op i en ordbog senere
- Bed kollegaen gentage arbejdsinstruktioner for at sikre, at de er forstået
- Giv sprogskolen skriftlige materialer fra arbejdspladsen. Det kan være arbejdsplaner, lokaleplaner, sikkerhedsregler m.m.

Hvis du er interesseret i flere idéer, kan du rekvirere en særlig guide om sprogstøtte på arbejdspladsen hos Sprogcenter Skive.

HVILKE ANDRE OPGAVER HAR EN SPROGMENTOR?

Mentorens opgave med at introducere den nye medarbejder skal ligge ud over, hvad arbejdspladsen normalt tilbyder nye.

Mentor må foruden den sproglige støtte være opmærksom på:

- At den nye medarbejder bliver bekendt med og overholder almindelige arbejdspladsnormer omkring f.eks. afbud ved sygdom, stabilitet, overholdelse af arbejdstiden
- At den nye medarbejder kan være fagligt uerfaren og uvant med fysisk arbejde.

Sprogstøtte i praksis -Erfaringer og anbefalinger

Publikationen om *Sprogstøtte i praksis* er udgivet af Sprogcenter Skive med støtte fra Integrationsministeriet.

Redaktion: Marianne Bach Madsen og Hanne Haahr Jensen
Undervisningsmateriale: Henny Bojer Thomsen og Karen Goul Andersen

Skive 14.06.2011

Bestilles hos:
Sprogcenter Skive
Hjalmar Kjems Allé 4
7800 Skive
sprogcenter@skivekommune.dk

eller kan downloades fra:
www.sprogcenter-skive.dk